В каюті вона сама. І хоч пізня вже ніч, Ася ще не лягає спати. У прочинене вікно вривається свіжий вітерець, ворушить шовкову занавіску, приємно обвіває лице, піжпо голубить золоті волосинки важких кіс, що спадають дівчині на рожеву блузку.

Ася милується красою дніпровських пейзажів, що їх вона бачить уперше в житті.

А краса, справді, чарівна!

Лівий берег зовсім темний від густих гаїв, яким, здається, немає кінця-краю. Густі, кучеряві верби переплелися з гіллям розлогих осокорів та ажурних, вічно шумливих осичин. Часом крізь товщу зеленої броні проб'ється повновидий місяць, заллє сріблом заводь чи озеро, тихе, замріяне, казкове, і тоді в його сяйві видно не тільки чіткі обриси дерев, ліз, очеретів, а навіть їхні тіні, непорушно і яскраво відбиті у сонній воді.

Перед вікном каюти несподівано з'являються двоє дівчат, вмощуються зручно у кріслах, не помічаючи ні напіврозчиненого вікна, ні Асі, яка сидить край столика і добре чує їхню розмову.

— Василь — хороший хлопець,— говорить одна, і в тоні її відчувається ледве вловимий жаль.

— І Серьожа нічого. А ось Іван, той не держиться біля однієї дівчини. На багатьох оком накидає. Це недобре.

— Авжеж, недобре. З Катериною гуляв, гуляв — покинув. І Полю тепер покинув... Така весела дівчина. Я з нею оце разом виноград збирала, то вона скаржилась: "Вже третю,— каже,— собі у Дніпрянах знайшов". Поля, бачу, дуже за ним побивається.

— А я б ото й не глянула тепер на нього.

— Може, одумається. Він ще молодий. Помовчали якусь хвилину, а тоді знову:

— Помічаю я, Серьожа тебе любить.

— Любить...— і дівчина зітхнула.— Збирається йти до Нової Каховки.

— Як-то? — здивувалася подружка.

— Хочу, каже, стати будівельником, а тоді й тебе заберу. Зі мною житимеш.

— Не відпускай,— радить подружка.— Поїде та ще десь іншу зустріне, як Іван.

— Ні, Серьожа не такий... Серьожа...— і не докінчила. Помітивши у вікні Асю, дівчата схопилися з місця й побігли.

Ася не могла зрозуміти всіх слів, бо дівчата розмовляли українською мовою, та головне вона уловила: дівчина любить якогось Серьожу, а він любить її. І ця мимоволі підслухана розмова нагадала Асі про іншого Серьожу, молодого інженера, з яким прощалася вона в рідному Ленінграді, вирушаючи на Україну.

В уяві постав юнак з сірими очима, русявим чубом, стрункий, високий.

Навіть прощаючись, не сказав ні слова про свою любов, та з того, як він, тримаючи її руки, дивився на неї, було ясно без слів, що серце й душа його сповнені любові до неї, любові вірної, яку не згасить розлука ніколи в світі.

— Про все напиши мені, Асю... Як доїхала... З якими людьми там, на місці, зустрілася. І як вони живуть... Як влаштуєшся. Чи добре тобі буде, чи погано. Нічого не приховуй від мене... Ми друзі... Я повинен все знати, а тоді я...

Паровозний гудок заглушив оті, може, пайзавітиіші слова, які він хотів сказати, але так і пе сказав на прощання.

— Серьожо... Друже мій вірний...— ледве чутно промовляє Ася, посміхаючись, і посмішку ту бачить тільки місяць повновидий.

Асі приємно вимовляти дороге для неї ім'я, приємно згадувати, як він допомагав вкладати речі в чемодан, як проводжав її па вокзал і як він, коли поїзд уже рушив, біг по перону, щоб довше побути біля її розчиненого вікна.

— Серьожо, любий!..

Завтра вона, Ася, приїде на місце свого призначення й одразу ж напише йому листа — і про оцей вечір, і про красу дніпровських краєвидів, і про Нову Каховку, яку, не лягаючи спати, вона мусить обов'язково побачити.

Шумить під колесами вода. Не одриваючись від пароплава, на всю широчінь Дніпрову пливе сріблясга, тремтлива смуга.

Та ось незабаром постає велична картина, від якої не можна одірвати очей. Меркнуть зорі, меркне місяць перед електричними вогнями, що залили будівельні майданчики Нової Каховки.

— Хороше! Як добре, що я бачу це все... Напишу Серьожі...

Дівчина жадібно оглядає старі осокори біля невеликого причалу. Але ще більше ваблять її до себе суцвіття вогнів, що високо здіймаються на

металевих ажурних щоглах, освітлюючи місця судноплавного шлюзу водозливної греблі, глибокі котловани, де ні вдень ні вночі не припиняється робота.

Куди не глянь — скрізь вогні, вогні... І на стрілках потужних кранів, і на земснарядах, і над залізними щитами, які надійно стримують дніпровську воду, відгороджуючи від неї будівельні майдани.

Вогні! Вогні!..

То звисають вони гірляндами, то розсипаються дивовижними самоцвітами, то скупчуються, мов зорі, ясні, променисті... їх так багато, і так рясно вони відбились у воді, переплелися між собою, що, здавалося, то не вода була вже перед очима, не хвилі шуміли, б'ючись об борт, а суцільне золото переливалося, виблискувало іскрами, приваблювало своєю будівничою, пі з чим не зрівнянною красою.

Ася стояла на палубі, зачарована небаченим досі видовищем.

Тепер їй зрозуміле бажання отого невідомого Серьожі з виноградарського радгоспу прийти сюди і вкласти свій труд в цю величну будову на Дніпрі.

Коротка зупинка біля причалу, і пароплав рушив далі. Минула якась година, і Нову Каховку з її незліченними вогнями заступили горби. Та ще довго світилася в небі заграва, якої не в силі була загасити ніч.

Ася ввійшла в каюту, лягла на м'який диван, але спати їй не хотілося. Синенький вогник над дверима навівав мрійливий настрій, і думи дівочі, мов чайки, линули в далекий Ленінград, де залишилися мати, молодша сестричка і він.

Так ясно постає зараз у неї перед очима його обличчя, посмішка, чуються його слова: "Весною приїду до тебе, Асю, на Україну... Жди мене".

Раптом протяжний гудок обриває її мрії.

Ася схоплюється, припадає до вікна. Берег темний. Місяць то поринає в хмари, то вирина знову, і тоді сріблясta дорога пролягає на пінявих хвилях. Страшить чомусь ніч. Ще в Херсоні, сідаючи на пароплав, Ася довідалася про невеличку пристань на Дніпрі, де їй доведеться зійти на берег. Хто знає, чи будуть у неї супутники. Може, тільки вона одна залишить пароплав і ждатиме на незнайомій пристані світанку?

Все ближче берег, ближче вогники. Вже добре видно гору кавунів — їх вантажать у величезну баржу, видно ящики з помідорами й виноградом, складені штабелями.

Пароплав спиняється біля причалу.

Ася одягає пальтечко, бере свій чемодан, сходить по трапу на незнайомий піскуватий берег з поодинокими кущами лози, що поривчасто й тоскно шумлять під вітром.

З берега зривається пісок і кружляє в повітрі, наче заметіль.

Якась літня жінка з корзинкою в руках пропонує їй виноград.

— Недорого... Купуйте.

Ася дивиться то на жінку, то на пустинний вночі берег, і в голосі її звучить незрозуміла їй самій тривога й розгубленість:

— Невже тут скрізь самий тільки пісок?

Вона ладна повернутися зараз же на пароплав, поки ще не пізно, але зусиллям волі вчасно глушить в собі хвилинну легкодухість.

"Нічого, нічого, все буде добре... До всього звикну".

Кілька хлопців та дівчат починають дружно і швидко вантажити на пароплав ящики з виноградом.

"Куди ж мені йти? — вагається Ася, оглядаючи непривітний берег.— Розпитаю когось... Зараз спитаю у цієї жінки, що пропонувала мені виноград. Але де ж вона?"

Ася, не рушаючи з місця, дивиться на пароплав, на вікно затишної каюти, де було їй так добре. І хочеться, щоб оцей пароплав стояв тут до світанку, бо ніч чомусь страшить, страшить її плескіт хвиль, і рвучкий вітер, і навколишня пітьма.

Починає накрапати дощ, дрібний, холодний.

Лунає перший гудок, потім другий, третій. Забирають трап, віддають кінці троса, і пароплав поволі рушає.

Ася дивиться, як віддаляються вогні, і на очі їй набігають сльози. Якусь хвилину їй здається, що вона лишається тут зовсім самотня, викинута на оцей пустинний, непривітний берег, де тільки шелестить, зриваючись, пісок та стогне вітер.

"Куди ж мені йти?"

— Донечко,— чує вона раптом голос, сповнений ласки.— Чия ж ти будеш?

Ася обертається. Перед нею та сама жінка, що раніше пропонувала купити винограду. Вона дивиться їй в обличчя, помічає сльози і, ніби здогадавшись, питає:

— Це ж ти, донечко, мабуть, нова вчителька?

— Ні-ні... Я не вчителька. Я геолог. Мені треба в Кам'янку. Колгоспниця з материнським співчуттям дивиться на дівчину.

Вона до ладу і не знає, що то воно значить "геолог", але зате добре розуміє, що дівчина нетутешня, певно, з Росії і їй слід допомогти.

— До Кам'янки, голубонько, треба човном переправлятися.— Жінка, глянувши на темний берег, гукнула: — Семене! Чуєш? Семене! А йди-но сюди.— І знову до дівчини: — Тут є бакенщик. Він перевозить людей, то й тебе переправить на той бік... Семене, та де ти там забарився?

Через хвилину Ася побачила високу сутулувату постать, що поволі наближалася до пристані.

— Пасажира ось візьми. До Кам'янки.

— Ідіть сюди, громадянко. Мій "каюк" осьдечки.

Ася завагалася на якусь мить, потім рішуче ступила туфелькою в сипкий пісок.

— Зажди, Семене!

Дівчина пішла до човна і, спинившись там, дивилася на темний, грізний, розбурханий вітром Дніпро. Ася не помітила, коли жінка зійшла звивистою стежкою на крутий берег і зникла в темряві ночі. Не чула вона, коли й підійшов бакенщик Семен.

— Сідайте, та будемо переправлятися,— сказав він, поклавши біля себе кульочок. Вправним рухом весла одчалив від берега, і "каюк" загойдався на високих хвилях.

— Не боїтесь великої води? — спитав бакенщик, з цікиніпю оглядаючи не відому йому пасажирку.

— Води не боюсь,— відповіла Ася.— Я народилася й виросла в Ленінграді.— І, помовчавши трохи, спитала: — Невже тут самі піски?

Семен збагнув відразу її тривогу, її душевний настрій і відповів:

— Чому ж піски? Темно зараз. Усе покрила ніч. А тут у нас і гаї, і сади добрячі, і плавні... Хороше. Особливо весною. Поживете, звикнетесь, полюбиться вам наш край. А зараз така пора... Осінь...

Накрапає дощ. Дме холодний вітер. Ася кутається в своє пальтечко, замовкає, дивлячись на білі гребені, що б'ють у борт, розсипаючись на бризки. Ті бризки підхоплює вітер, зволожує одяг, окроплює лице.

"Швидше б уже, швидше перепливти через бистрінь",— думає Ася, з острахом позираючи на високі, темні й сердиті хвилі, розуміючи, що один невправний рух весел — і "каюк" може перекинутись. Здається, цій широчині Дніпровій і оцим гребеням білим та суворим не буде кінця-краю.

Минає кілька хвилин. Тут уже не така бистрина. Бакенщик Семен несподівано кладе весла, подає Асі кульочок з виноградом.

— Це ота жінка, що гукала мене па пристані, дала для вас. "Почастуй,— каже,— дівчину, вона нетутешня. Хай їсть на здоров'я!"— і, передавши гостинець, знову взя"вся за весла.

— Спасибі їй... Спасибі!

Тримаючи в руках кульочок з учнівського зошита, Ася глянула на пустинний берег, де вже не видно було жінки, а тільки самотньо блимав вогник ліхтаря, і зворушливе, незнане досі тепло огорнуло їй серце, розвіяло недавнє почуття самотності й тривоги.

— Я навіть не попрощалася з нею, не подякувала... Хвилювалась дуже.

— Це нічого... Ще, може, зустрінетесь. А чого ж, зустрінетесь.

Ася дивиться на бакенщика. Він вже немолодий, але ще дужий чоловік. їй хочеться зробити йому хоч маленьку приємність, і, вибравши найкраще гроно, вона говорить:

— Поділимось.

— Спасибі. Я маю свій... Щодня його пробую. Навіть уже надокучив. Самі їжте. На здоров'я! — припрошує він, мов батько, і руки його напружуються, а ясеневі весла ритмічно падають у темну воду.— Десь і моя поїхала цієї осені... На Закарпаття,— говорить бакенщик, ніжно оглядаючи дівчину.— Скінчила інститут і поїхала. Теж така молоденька, як ви. Ольгою звати. На вчительку вивчилась. Призначили у той край, а ми вже з старою тут, біля великої води.

Він замовк. Мовчала й Ася, сповнена ніжних почуттів до незнайомих їй, але близьких, простих людей, які в цю осінню ніч зустріли її, мов рідну дочку. Стало хороше і спокійно на душі.

Все тихше хлюпотіли хвилі. Все ближче і яскравіше світилися вогні невеликого міста, де доведеться їй жити і працювати.

1953